

«Καθαρή Ενέργεια για τα Νησιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Η Γραμματεία της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Καθαρή Ενέργεια για τα Νησιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης» ιδρύθηκε το 2018, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Κατά την περίοδο 2018-2020, η Γραμματεία υποστήριξε την ευρωπαϊκή κοινότητα των νησιών στην προσπάθειά τους για μετάβαση σε βιώσιμη χρήση ενέργειας καθώς και μείωση της κατανάλωσης ενέργειας.

Στις αρχές Φεβρουαρίου 2021, ξεκίνησε η δεύτερη φάση του προγράμματος, από την Γραμματεία (Clean Energy for EU Islands Secretariat). Σε αυτή τη δεύτερη φάση, η Γραμματεία βασίζεται στα αποτελέσματα της πρώτης φάσης συνεχίζοντας την υποστήριξή της για την ενεργειακή μετάβαση των νησιών στην ΕΕ. Κατά τα τελευταία δύο χρόνια, η Γραμματεία συνδυάζει πρωτοβουλίες από κάτω προς τα πάνω (bottom-up) με την υποστήριξη από ειδικούς, οδηγώντας σε έργα καθαρής ενέργειας στα νησιά. Το 2023 προβλέπεται να ξεκινήσει και η τρίτη φάση του προγράμματος.

Η κεντρική μεθοδολογία της γραμματείας βασίζεται στο τρίπτυχο Διερεύνηση, Διαμόρφωση & Δράση (Explore, Shape & Act). Πολλά νησιά στην ΕΕ είναι ήδη έτοιμα να δράσουν. Η Γραμματεία βοηθάει αυτά τα νησιά να υποβάλουν την πρότασή τους και να βρουν χρηματοδότηση για τα ενεργειακά τους έργα. Κάποια νησιά είναι έτοιμα να προχωρήσουν πέρα από τα Σχέδια Ενεργειακής Μετάβασης και τις ενεργειακές στρατηγικές τους, δηλαδή στο σχεδιασμό και την εφαρμογή. Η Γραμματεία τα υποστηρίζει προκειμένου να διαμορφώσουν τα σχέδια και τα σχετικά έργα. Άλλα νησιά δεν έχουν ακόμη ξεκινήσει τις διαδικασίες ώστε να εμπλέξουν τη τοπική κοινότητα στη διαμόρφωση των σχετικών σχεδίων. Η Γραμματεία τα καθοδηγεί για τη δημιουργία τοπικών συνεργατικών σχημάτων, ώστε να καθορίσουν τη στρατηγική μετάβασης. Αυτή η προσανατολισμένη στη δράση προσέγγιση θα οδηγήσει τα νησιά της ΕΕ στο να φτάσουν στην επόμενη φάση της καθαρής ενεργειακής μετάβασης, έτσι ώστε τα νησιά που βρίσκονται σε φάση διερεύνησης, να μπορούν να δράσουν στο άμεσο μέλλον.

Συνοπτικά το πλαίσιο δράσεων της Γραμματείας είναι:

- Τα νησιά μπορούν να συμμετέχουν στη σχετική πρωτοβουλία, μέσω της [Δέσμευσης για Καθαρή Ενέργεια για τα Νησιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) (Clean Energy for EU Islands Pledge), επιδεικνύοντας με αυτό τον τρόπο τις φιλοδοξίες τους στα υπόλοιπα Ευρωπαϊκά νησιά.
- Διοργάνωση σεμιναρίων (**Ενεργειακές Ακαδημίες**) για τις τοπικές νησιωτικές κοινότητες προκειμένου να μπορούν να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην ενεργειακή μετάβαση του νησιού τους. Στην Ελλάδα η Ενεργειακή Ακαδημία έλαβε χώρα στις 17-18 Μάρτη 2022 και είχε πάνω από 70 συμμετέχοντες .
- **Τεχνική υποστήριξη**, προκειμένου τα νησιά να αντιμετωπίσουν τα ενεργειακά ζητήματα μέσω διεπιστημονικής προσέγγισης αλλά και να ξεπεράσουν τεχνικά, κοινωνικά, οικονομικά, νομικά και πολιτικά εμπόδια. **Η σχετική υποστήριξη δίνεται για την υλοποίηση Σχεδίων Ενεργειακής Μετάβασης, Σχεδίων Δράσης και σχετικών έργων.** Κατά την δεύτερη φάση του προγράμματος η Γραμματεία παρέχει τεχνική υποστήριξη σε 40 νησιά συνολικά. Η έναρξη έγινε την άνοιξη του 2021 με πρόσκληση υποβολής προτάσεων για σχετικά έργα. Η δεύτερη πρόσκληση για υποβολή προτάσεων έγινε την άνοιξη 2022 και η παροχή τεχνικής βοήθειας βρίσκεται σε εξέλιξη μέχρι το τέλος του 2022.
- Δημιουργία [Αγοράς για τα Νησιά](#) (Islands Marketplace) για να διευκολυνθεί η χρηματοδότηση σχετικών ενεργειακών έργων, φέρνοντας τις νησιωτικές κοινότητες σε επαφή με επενδυτές και τεχνολογικούς παρόχους.

- Δημιουργία ομάδας προβληματισμού (**Think Tank για τα Νησιά**) με συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών από διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης, ώστε να συζητούν νομικά και κανονιστικά εμπόδια για την καθαρή ενέργεια στα νησιά, αλλά και να καταλήγουν σε συγκεκριμένες λύσεις υπέρβασης των υπάρχοντων εμποδίων. Η ομάδα ανέπτυξε ένα κατάλογο πολιτικών, θεσμικού πλαισίου και μηχανισμών στήριξης για την ενεργειακή μετάβαση των νησιών, για όλες τις χώρες της Ευρώπης με νησιά. Επίσης, για επτά επιλεγμένες χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, εκπόνησε, με τη συμμετοχή των εθνικών και τοπικών φορέων, **μελέτη των εμποδίων και προτεινόμενων λύσεων** για την ενεργειακή μετάβαση των νησιών.
- Λειτουργία της ιστοσελίδας της Γραμματείας για την Καθαρή ενέργεια για τα Ευρωπαϊκά Νησιά, ώστε να διαδίδονται στην Ευρωπαϊκή κοινότητα επιτυχημένες πρακτικές και προκλήσεις, δημιουργώντας παράλληλα ένα δίκτυο ενδιαφερομένων μερών για τα νησιά.
- Υλοποίηση των ετήσιων διήμερων φόρουμ «**EU Islands Forum**», που ενισχύουν την προβολή των νησιών, ταιριάζοντας παράλληλα τις ανάγκες των νησιών με τις διαθέσιμες λύσεις.

το ΚΑΠΕ:

- Συντονίζει και υποστηρίζει τις σχετικές δράσεις του Προγράμματος, ως υπεργολάβος, σε εθνικό επίπεδο
- Παρέχει τεχνική υποστήριξη
- Συμμετέχει σε ομάδες εργασίας προκειμένου να αρθούν εμπόδια προς την καθαρή ενεργειακή μετάβαση των νησιών (π.χ. θεσμικό πλαίσιο)
- Επικοινωνεί δράσεις νησιών και Γραμματείας

Στην 1^η πρόσκληση από τη Γραμματεία για τεχνική υποστήριξη αξιολογήθηκαν θετικά 7 ελληνικά νησιά (επιπλέον ένα ελληνικό νησί μπήκε σε λίστα αναμονής) σε σύνολο 35 συνολικά υποβολών από Ευρωπαϊκά νησιά. Η Ελλάδα δηλαδή είχε το ~35% των ευρωπαϊκών νησιών που λαμβάνουν τεχνική υποστήριξη. Τα νησιά αυτά ήταν η Κάσος, η Κρήτη, η Σύμη, η Σύρος, η Τήλος, η Χάλκη, η Χίος και η Κως (λίστα αναμονής).

Στην 2^η πρόσκληση από τη Γραμματεία για τεχνική υποστήριξη αξιολογήθηκαν θετικά 9 ελληνικά νησιά, σε σύνολο 27 συνολικά υποβολών από Ευρωπαϊκά νησιά. Τα ελληνικά νησιά που λαμβάνουν την τεχνική υποστήριξη είναι η Χίος, η Σάμος, η Χάλκη, η Άνδρος, η Μεγίστη (Καστελλόριζο), η Κως, το σύμπλεγμα νησιών Κάλυμνος-Λειψοί-Πάτμος, το σύμπλεγμα νησιών Σκιάθος-Σκόπελος-Αλόνησος, και η Θήρα.

Στο πλαίσιο του έργου και με την υποστήριξη που παρέχει το ΚΑΠΕ στην Κω, που αποτελεί ένα από τα ελληνικά νησιά που έλαβαν την τεχνική βοήθεια για να υλοποιήσουν την πρότασή τους από την Γραμματεία, διοργανώνεται ημερίδα διαδικτυακά, στις 22 Νοεμβρίου 2022, με στόχο τη δημιουργία του Σχεδίου Καθαρής Ενεργειακής Μετάβασης της Κω (CETA – Clean Energy Transition Agenda).